

Länsstyrelserna

Samlad regional bedömning av miljömålet Levande skogar 2023

Information om dokumentet

Detta är en digitalt tillgänglighetsanpassad webbversion av samlad regional bedömning av miljömålet Levande skogar 2023 som är daterat den 27 mars 2024.

Den samlade bedömningen är gjord av Länsstyrelsernas samverkansorgan RUS (Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet). Länens regionala uppföljning av miljömålen ligger till grund för den samlade bedömningen. Uppföljningen redovisas i sin helhet på RUS webbplats www.rus.se samt länkas från www.sverigesmiljomal.se.

Sammanfattning

Huvudsaklig trend/målbedömning inom miljömålet som framgår av länens redovisning

Den huvudsakliga trenden inom miljömålet Levande skogar är att utveckling är negativ. I inget av Sveriges län är bedömningen att målet kommer nås till 2030 med nu beslutade styrmedel.

Skillnader mellan länen/olika delar av landet

Bedömningen av trenden för Levande skogar bedöms som negativ i de flesta län. I Gotlands, Stockholms, Södermanlands, Uppsala, Västmanlands samt i Örebro län bedöms trenden som neutral.

Behovet av naturvårdande skötsel i formellt skyddade områden lyfts allra tydligast av län belägna i södra delen av Sverige.

En eller två intressanta åtgärder inom miljömålet (kan sammanfatta åtgärder i flera olika län)

Formellt skydd av skog är en viktig åtgärd i samtliga län, och detta lyfts även som ett behov framåt. Även arbetet med naturvårdande skötsel lyfts i många län som ett fortsatt behov. Många ser också att

kvaliteten på miljöhänsynen måste bli bättre samt att sektorns ansvar måste förtydligas och inventeringar av naturvärden behövs för att göra kloka insatser.

Åtgärdsarbete för miljö kvalitetsmålet

Åtgärder på regional nivå – myndigheter

- Åtgärder som skett i alla län under 2022 är arbete med formellt skydd av skog genom bildande av naturreservat och biotopskydd samt olika former av naturvårdande skötsel.
- Åtgärder för att öka användningen av hyggesfritt skogsbruk har genomförts i de flesta län. Skogsstyrelsen har erbjudit digital information och utbildning via webben, enskild rådgivning och fysiska träffar på demonstrationsytor.
- Åtgärder har genomförts för att bekämpa invasiva arter. Har gjorts i Skåne, Värmland och Västra Götalands län.
- I några län har särskilda inventeringar genomförts. I västra Jämtland har en naturvärdesinventering och kunskapssammanställning för det oceaniskt påverkade området gjorts.
- Vissa åtgärder har tydlig regional prägel exempelvis ett samverkansprojekt kring Mittlandet på Öland som pågår 2022–2024 och som är finansierat av Naturvårdsverket. Målet är bland annat en vision om hur vi på ett långsiktigt och hållbart sätt kan bevara och stärka natur- och kulturmiljövärdena, samtidigt som mervärden för lantbruk och landsbygdsutveckling skapas.
- Flera Länsstyrelser har jobbat med insatser för att gynna särskilda arter. Bland annat vittryggig hackspett har Uppsala, Västerbotten, Västmanland, Västra Götaland jobbat med på olika sätt. Insatserna har handlat om att inventera områden, skapa livsförutsättningar genom skötsel, stödutfodra. Mycket av detta har gjorts i samverkan med näringen och markägare.
- I Kalmar och Östergötland pågår projektet LIFE RestoRED 2021–2027. Inom projektet arbetar flera länsstyrelser med att restaurera och skapa förutsättningar för ängs- och betesmarker så att de bevaras för biologisk mångfald. Flera unika livsmiljöer ingår i projektet som till exempel trädklädda betesmarker, skogsbeten och öppna artrika betesmarker.
- Inom EU-projektet GRIP on Life IP har Skogsstyrelsen bland mycket annat arrangerat träffar för gymnasieelever,

exempelvis i Jönköpings län har man sedan starten 2018 träffat ca 600 elever.

- Länsstyrelsen i Södermanland arbetar fortsatt med åtgärdsprogram för skogslevande hotade arter. Samarbetet sker med många av de skogsföretag som verkar i Södermanlands län och som ställer sig bakom gemensamma åtgärder för hotade arter. Samma länsstyrelse har tagit fram nya övergripande kartunderlag om friluftsliv som visar allemansrättslig tillgänglighet och skyddade områden av betydelse för friluftslivet
- Inom nationalparksprojektet på Gotland vid Båsteträsk har Naturvårdsverket köpt in löv- och barrskog med höga naturvärden.

Åtgärder på kommunal nivå

- Både i Jämtland - Ragunda kommun och i Södermanland - Katrineholms kommun har man arbetat med att skapa och/eller sköta vandringsleder med finansiering av LONA - bidrag.
- Studieförbundet Södermanland har fått LONA-bidrag för utbildning naturinventerare i samarbete med Naturskyddsföreningen. Målet är att skapa en pool av kunniga inventerare i länet som markägare kan anlita för identifiering och inventering av skyddsvärda skogar
- Flera kommuner anger att de tillämpar hyggesfria metoder i den kommunägda produktionsskogen.

Åtgärder inom näringslivet, särskilt sådana som föranletts av styrmedel

- Åtgärder inom näringslivet som särskilt föranletts av styrmedel är främst åtgärder med stöd av natur- och kulturmiljövårdsåtgärder i skog (Nokås) och Skogens miljövärden inom Landsbygdsprogrammet. Dessa stöd har delfinansierat åtgärder i samtliga län. I den södra delen av Sverige har även stöd för Ädellövskogsbruk betalats ut.
- Andra exempel som ofta återkommer i den regionala årliga uppföljningen är företagens åtgärder för naturvårdande skötsel såsom framhuggning av löv och naturvårdsbränning.
- Frivilliga avsättningar är också en ofta återkommande insats som näringslivet gör, enligt de regionala uppföljningarna.
- Kvalitetsdeklarationer, certifiering av skogsägare, skonsam drivning och digitala planeringshjälpmedel är verktyg som

skogsbruket använder för att genomföra och följa upp skogliga åtgärder. Syftet är att ge en positiv utveckling av miljöhänsynen i skogen, ekonomisk hållbarhet och bevara sociala värden. Målbilder för god miljöhänsyn implementeras genom utbildning av entreprenörer och anställda.

- I flera län har man gjort särskilda insatser för vitryggig hackspett där mycket handlat om lövfrämjande åtgärder, exempel på aktörer som på olika sätt varit inblandade i detta är: Stora Enso, (i flera delar av deras verksamhetsområde).
- Södra införde 2022 en naturvårdspremie för att belöna insatser för naturvård och uppmuntra utvecklingen av höga naturvärden. Premien är ett sätt att skapa intäktsmöjligheter för skogsägaren från andra värden än virkesproduktion. Naturvårdspremien innebär att Södramedlemmar som undantar över fem procent av sin mark för naturvård får mer betalt för det virke som levereras till Södra.
- Sveaskog har ingått i ett forskningsprojekt tillsammans med Greensway med syfte att skapa GIS-modeller för att förutsäga höga naturvärden, där Dalarnas län är pilotområde.
- Orsa besparingsskog har deltagit i ett forskningsprojekt tillsammans med Skogforsk och Swedbank. Syftet var att främja biologisk mångfald genom att undersöka möjligheterna med biokrediter, ett alternativt sätt för skogsägare att få ekonomisk avkastning på sin skog
- Statens fastighetsverk har deltagit i flera regeringsuppdrag, till exempel Staten som föregångare i hållbart skogsbruk (i renskötseområdet).

2. Tillståndet och målbedömning för miljökvalitetsmålet

- Samtliga län bedömer att miljökvalitetsmålet Levande skogar inte kommer nås till 2030 med de idag beslutade styrmedlen.
- 15 län anger en negativ trend, sex län neutral.
- Inget län har i år ändrat sina bedömningar av trenden för utvecklingen av miljötillståndet.
- Behovet av fungerande gröna infrastrukturer lyfts av flertalet län liksom skador på kulturlämningar.